

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA.

Srēda 17. d.

Sufhza 1798.

Nro. 22.

Dunej 7. Sufhza.

Zesariza inu novorojena Prinzešina se pozhuti-
ta sadošti dobro, inu po shelah vſih podlosh-
nih, kateri im shēle sdravje inu dolgo vefelo
shivlenje.

Vajvod Prinz Karl je vezheraj perſhel ia
Praga leſem na Dunej. Prinzešina Kristina je per-
ſhla is ſmertne nevarnoſti k' bolſhim sdravji; v-
ſi reveshi inu vbogi ſo nę sdravja vefeli, ſakaj
ona je dobrotliva mati vſih ſirot inu potrebnih.

Sa pogorelze v' Marburgi na Shtajerskim
ſe

so dunajski mefarji, vamparji, inu slatni dratarji tudi predmeštnani svergli 277. goldinarjov, katere so v' meštno dunejsko fkrino odshteli, de se bodo pogorelcam poslali.

|Lafhko.

Nasnanje is Rima nam dalaj pove od perhoda franzoske vojske v' Rim. Vse premoshenje shlaht Brafhi inu Albani, vse blago, kar ga Anglesam, Moskhovitarjam inu Portogalzam fliši je od franzosov pobrano. Dva sto tavshent fkudov so Rimzi per ti prizhi franzosam nashteti mogli, oroshje dolipoloshiti permorani bili; malarie, fhtatue, inu podobe jemle, kdorkol ozhe.

Pravio, de Papeshu so vse pobrali notri do narmajnfhi stvarze; sadnizh je fhel franzovski general pred Papesha, inu profil nih Svetost, de bi is Rima prozh fhli. Papesh je neki odgovoril: sim fizer v' vasheh rokah, vunder moja duhovna zheda so Rimzi inu moj grob v' Vatikani per S. Petru. Ker so pa od vsih krajov na Papesha pertiskali, de bi prozh fhel, so se pustili nih Svetost pregovoriti, sapustili Rim, se v' Siena podali; tukaj pod Toskanskim vajvodam Ferdinandam Zesarjovim bratam prebivajo v' Augustinarskim kloftri.

General Berthier je v' Paris domu poklizan, na njega mešti je pershel general Mafsena; ta bode sanaprej vishi poglavar franzoske vojske na lafhkim.

Sa gosposko v' Rimu so postavili sedem Kon-
sulov, dva ministra, nekaj Edilov, inu drugih
starih rimskih imenov flushbe.

Pravio, de je Papesh imel dva milliona shkudov gotovine, ta denar je bil skrit, franzosi so ga osledili, inu mazhka pobrali.

Rimzam je general Berthier rekel: Vi prejmete spet staro Rimsko oblast, inu rimsko republiko; tedaj v' imeni franzoske republike sposnam, de vi pod posebno brambo franzoske armade stojite. Dalaj sposnam inu poterdim vas ho isvoleno timzhasno oblast; vsa deshelska Papeshova mozh je prevsdignena inu obvershena. Nizh nebom opustil, temuzh si vse persadel, de bote spet stare pravize dosegli, inu srezho vash deshele na novizh sazvedeti vidili. Sa komendanta v' Rimu postavim generala Cervoni; ta bo varnost ohranil, inu gosposko vstavlal v' svoje flushbe. Rimska republika bode imela vse taiste deshele, katere smo v' Kampo Formido Papeshu perterdili, kader smo s' Zefarjam mir delali. — Lepo ih je s' medam okoli ust pomagal; franzoske vunpotegnenze so is Rima isgnali, sami franzoski duhovni smejo ostati, dokler se im nebode s' ufinam dalo.

Genova nima miru, ludje vsih stanov so nad novinami nevojni; sledni najde, de se mu vezh al majn shkoda godi. Vsaki dan ih v' jezho vti-
kajo, soldatje morejo bol pogosto inu v' vezhim
shtevi.

shtevili na strasho hoditi; skusi te inu take rezhi na ludstvo velike teshe inu stiske padajo.

Franzia.

General Bonaparte je pregladal desno vojsko zhes Anglese, tudi brodove Calais, Dunkirhen, Nieuport, inu Ostende; pregladal praprave, oroshje, inu dal povele, kaj se ima she dalaj sturiti. Shestnajsti Svizhana je nasaj gredezh shel skusi mesto Brüssel, kakor pravio, v' Raftadt.

Anglesi so uni dan pobrali franzosam devet ribishkih zholnizhov, na katerih je bilo sheste deset ribizhov. Franzosi so ih otli nasaj imeti; anglesi so odgovorili, de nih barke imajo povele vsm ribizham zholne inu mreshe pobrati inu foshgati, ribizhe pa v' Anglio vjete poslati. Na ta odgovor so franzosi ukaso dali, de nima noben ribizh na morje vun iti, de nebode vjet; morski roparji pa naj gledajo angleskem ribizham tako mero poverniti, kakeršno so nam Anglesi namerili.

Anglia.

Zhe bodo ljudje dobrovolno dazio tako obilno skup nosili, kakor te perve dni, bomo nekaj millionov nabrali, inu lahko sovrashnikam sobe kasali. Komaj je bilo osnaneno, so she v' nekatereh urah pol milliona goldinarjov podpisali; vse velik inu majhen, bogat inu reven skup
biti

hiti svojo pomozh vkladat. Kraliza je dala petdeset tavshent, per ti prizhi so visoke Dame ravno tako sturiti sklenile. Prinz Ernst je poslal 300. liber sterlin, inu rekel: to je zheterti del mojih perhodkov. Tudi hlapzi inu deklet dajejo. En fantezh enajst let star je pernesel svoj shparovez. Od ene komedie so dali komedianti kar so dobili, to je petsto liber sterlin, ena po vezh, ku devet goldinarjov.

Kar so jesen dobili na morji v' boji zhes Batavze, bode sedaj med mornarje, soldate inu ofizirje rasdeleno; sato ker so se kerpko bojovali; ti denarji snesejo zhes en million goldinarjov.

Batavia.

Eni so se branili stopiti v' flushbo sa sbrane moshe; na to je bil sklep sturjen: kirkol se bo branil svoji desheli flushiti, kader bo isvolen k' eni deshelni flushbi; ta ima vse deshelne pravize sgubiti, inu se is nashch deshel vunkaj istepsti.

Shvajz.

Deshelan general Brune je pershel na nasho mejo sa generala; s' tim so jeli shvajzarji glihati, se ozhejo rajshi s' lepo sastopiti.

Ena dosti velika mnoshiza sholnerjov is Zisalpinie so padli s' bojam v' Shvajz bliso Lashkiga; al ludje is Lugano, inu is Kantona Uri so
ih

ih nasaj pognali s' veliko shkodo inu s' potepe-
nim herbtam.

Nemshko.

Per glihanji v' Raftadti je Prajs franzosam odgovoriti rekel, de on si je persadel dober mir sa nemshki Rajh dobiti; tudi sedaj ga sheli is-
ferza; al ker ni mogozhe drugazhi vojsko od-
verniti, inu nevarnosti odjiti, kakor skusi sgu-
bo leviga brega Rajne; satorej sam Prajs svoje
posestva na unim kraji franzosam da, s' tim per-
stavkam, de bodo ispuhneni podloshni per svo-
ji lasti ohraneni, inu Prajsu sadostna inu pra-
vizhna odshkoda na tim kraji dana,

Ravno tako so pozhasi pervolili drugi po-
sestva na unim kraji imajozhi firshiti.

Tedaj je bil odgovor dan franzosam 14. Svi-
zhana: „Defilih smo menili, se sa majn sasto-
piti, inu nas teshko stane, vse unim kraji Raj-
ne dati; vunder ozhemo fkasat, de mir lubimo,
inu mislimo pervoliti, veliko odshkodo sa voj-
sko dati; naj tedaj tudi franzosi kaj odjenajo,
inu naj bo ena poloviza uniga kraja sadosti.“

Dvajseti Svizhana so franzosi odgovorili:
Meja ni stanovitna, katerra ni od nature nare-
jena, tedaj nemoremo odjenati od Rajne; slasti
kir so firshiti pervolili, svoje deshele dati, ka-
teri so ih unim kraji imeli. Satorej franzosi o-
zhejo skoro en sadni raslozhen odgovor imeti,
zhe

zhe ne, si bodo Nemzi sami perpifali, ako bi se druge strune navile.

Zelarški pooblasteni minister je ta odgovor dal Nemzam spisan v' roke, kakor ga je od fran-zosov prejel; Nemzi so zhes to svet deršali dva inu dvajseti Svizhana.

Lublana

General Vukaševič je predstavljen is Lublane v' Tirole, inu je šešel v' nedelo proz.

Perhajalzi is Beneškiga pravio, de zelarški pojdejo v' Mantovo, inu kar h' Mantovi fliši, bode Zelar spet nasaj dobil; drugi nam povejo, de so šešel nashu v' Mantovo notri fliši; Mantovzi so se sdavno perpravljali, zelarške sheleli, inu s' veselam prešli.

Lesem v' Lublano pride kommandirat F. M. L. General Schulz, na katëriga perhod sledni dan zhakamo.

En batallion Hus grède is Tirol na Krajnsko, de bode per naš zel regiment, ker dva batalliona sta šešel tukaj.

Povedanje od slovenskiga jesika.

Ob zhasi Primasha Trubarja je vezh drugih Krajnzov krajnske bukve s' latinskemi zherkami pifalo.

Kar je bilo luteriskih bukv, so bile na nemškim v' Vittenbergi natifnene. Med temi je

je Sveto Pismo ali Biblia pretolmazhena od Jurja Dalmatina, natishnena v' leti 1584. Ker ta Biblia na strani take napise ima, kateri so Rimskimu Papeshu inu katoliskim naukam superni, je bila ludem prepovedana, is rok oduseta; inu sedaj ih malo takeh bukv najdemo v' rokah uzhenih mosh. Ta Biblia tudi ni taka, kakorshna ima biti po sklepih zerkveniga sbora v' Tridenti.

Adam Bohorizh je dal na dan eno grammatiko sa krajnski jesik v' leti 1584. Do sedaj se she malo takeh bukv najde; vunder ih imamo sa nauk, de is nih svemo, kako so nafhi stari predniki pisali, jesik zhistili, inu poduzhili, kako bi se en unajni isuzhil, nafh jesik govoriti.

Tudi ta grammatika je bila prepovedana, ker ona nekaj katoliskimu uku sapernih poduzhenjov ima v' predgovori. Namesti te grammatike je dal na svitlovo eno drugo perpusheno od Visihih Pater Hyppolytus Kapuzinar v' leti 1715. natishneno v' Lublani.

Vmerli so v' Lublani.

9. dan Sufhza.

Shtefan Logazh, sidar 52. l. na predmestji Nro. 20.

10. dan.

Mattheush Pezhnikar, vosnikov sin, 4. l. v' blatnivasi Nro. 132.

11. dan.

Joan. Lampizh, flegarjov sin, 2. meseza star, v' krishanski gasi Nro. 312.